

МАЛІ ТЕКСТОВІ ФОРМИ ГУМОРИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Н. М. Прокопенко,

Сумський державний університет,

2, вул. Римського-Корсакова, м. Суми, 40007, Україна

E-mail: prokopenko3377@gmail.com

Стаття присвячена малим текстовим формам гумористичного дискурсу. На тлі розгляду текстів малого об'єму (О. І. Клімкіна), афоризмів (І. К. Кобякова), міні-текстів друкованих та Інтернет-джерел (К. С. Ломоносова), прислів'їв (О. В. Соболева), малої української прози (О. О. Федосій), загадок (С. О. Швачко) робиться спроба вперше визначити типологічні, жанрові, лінгвостилістичні особливості малих текстів, спричинених природою комічного.

Гумор, будучи за своєю природою пов'язаним із національною вдачею, психологією народу і ментальними рисами, зазвичай реалізується у специфічних коротких текстових формах, що дає можливість у скompresованому вигляді за допомогою певних мовностилістичних засобів створити колоритний дискурс, розрахований на сміхову реакцію.

Вивчення загальних понять, таких як: експресія, емоційність, оцінність та ін. конотативні складові – дає можливість у подальшому визначити різні прояви гумористичного дискурсу як тексту з відповідним наміром викликати в адресата певну реакцію.

Як і будь-який мовленнєвий акт, який передбачає інтенцію автора, гумористичний дискурс виявляється одиницею соціолінгвальною, інтерактивною, тому для організації такого тексту потрібне чітке аранжування з використанням таких мовних засобів, які будуть достатніми для текстів гумористичного спрямування.

Ключові слова: *гумористичний дискурс, жанр, комічне, контекст, міні-текст, текст.*

Питання текстової форми і жанрової специфіки будь-якого дискурсу є актуальним для обґрунтування емпіричної бази його дослідження, оскільки ці категорії організують мовлення і є ключем до пізнання культури суспільства. Крім того, специфіка використання текстових форм і жанрів гумористичного дискурсу (що є важливим для нашої наукової розвідки) залежить, на наш погляд, від характеру епохи і особливостей мовного оформлення текстів, що визначається завданнями, які реалізує автор, та функцій тексту.

Комічне є найяскравішою формою відображення естетичного світогляду народу, який формується на основі розвитку національної свідомості. Як зазначає Д.С. Ліхачов, характер сміху може змінюватися в залежності від поглядів і уявлень, які панують в конкретній епосі, і таким чином створює традиційну культуру сміху [1, с. 203-204].

Очевидно, що кожна сміхова епоха характеризується розвитком певних гумористичних жанрів, що відбивається, в першу чергу, в конкретних текстових формах. Так, на рубежі ХІХ-ХХ ст. в українській літературі переважали жанри малої сатиричної форми (оповідання, новела, памфлет, пародія, епіграма та ін.), а також такі форми сатиричного узагальнення, як сатирико-гумористична повість або епічна повість з елементами комічного (Осип Маковей «Залісся», Лесь Мартович «Забобон», Михайло Павлик «Пропаший чоловік» та ін.). Це пояснюється тими обставинами, що літературі цього періоду притаманне політичне, антиклерикальне забарвлення, переважним є соціально-політичний аспект комічного [2, с. 77].

Цілком закономірним є те, що сучасна епоха позначена розвитком тих жанрових форм, які дозволяють викривати обстановку безкарності та всюдозволеності, підміну реальної ситуації розмовами про успіхи. Цей життєвий матеріал, який лежить в основі комічного, що має мовно-національну специфіку (змальовує дійсність через призму національного світосприймання і втілюється через своєрідне мовне

оформлення), позначається на особливостях форми його вираження та жанровій своєрідності гумористичного дискурсу.

Проблема визначення текстових форм актуальна не тільки для повнішого вивчення теорії тексту, але й для практичного здійснення його аналізу з метою визначення специфіки тексту та його характеристик.

Мета нашої розвідки полягає у виявленні особливостей функціонування малих текстових форм гумористичного дискурсу в комунікативному просторі.

Для досягнення цієї мети необхідно розв'язати такі **завдання**:

– з'ясувати особливості репрезентації загальних характеристик когнітивних, комунікаційних текстових категорій, що виявляються в малих формах гумористичного дискурсу;

– визначити причини актуалізації міні-текстів гумористичного дискурсу в комунікативному просторі на сучасному етапі;

– простежити функціональні характеристики малих текстових форм та їх відбиття в мовленнєвих жанрах.

Об'єктом дослідження є малі текстові форми гумористичного дискурсу.

Предмет дослідження – типологічні, жанрові, мовностилістичні особливості репрезентації таких текстів, спричинені природою комічного.

Наукова новизна статті полягає у визначенні місця малих текстових форм в гумористичному дискурсі, визначенні їх функціональних, жанрових особливостей для проведення подальших досліджень на предмет виявлення експресивно-оцінної модальності засобів мовної потенції таких текстів.

Постановка проблеми. Дослідження гумористичного дискурсу, його категорій, функцій, типів і жанрів із позицій функціонально-комунікативного підходу до мовних явищ, який притаманний сучасній мовознавчій науці, є актуальною темою багатьох лінгвістичних досліджень.

Сучасна епоха, що характеризується великою різноманітністю викривальних тем, бурхливістю і динамічністю суспільного розвитку, мобільністю та інформативною насиченістю, потребує лаконічних, містких, але в той же час змістовно вичерпних і показових текстових форм і відповідних мовних ресурсів. Тому в наш час малі текстові форми стали найпопулярнішими серед тих джерел комунікації, які мають оцінний компонент, викривальне забарвлення, експресивну конотацію і підтримуються українською культурою.

Сучасні вітчизняні наукові розвідки присвячені дослідженню аспектів сприйняття текстів малого об'єму (О. І. Клімкіна), вивченню таких малих текстових форм, як прислів'я (О. В. Соболева), загадки (С. О. Швачко), жанрових моделей сучасної української малої прози (О.О. Федосій), висловлювань видатних людей (С. О. Швачко), авторських гумористичних висловлювань (І. К. Кобякова), міні-текстів друкованих засобів масової інформації та інтернет-джерел (К. С. Ломоносова) і т. ін.

Гумористичний дискурс може бути частиною будь-яких типів тексту. Сміхове ставлення до об'єкта можна спостерігати в газетних статтях, у публіцистиці, навіть цілком серйозні ліричні твори можуть містити уривки, написані в гумористичному ключі.

Гумористичний дискурс характеризується тим, що має свої мовні особливості (мовні маркери гумору, сатири, іронії, сарказму), свою стилістичну, тематичну специфіку, певні стереотипи уявлення, які є результатом формування ціннісних національних концептів, лінгвістичні та екстралінгвістичні механізми трансформації комічного, що виявляються у специфічних текстових формах та мовленнєвих жанрах.

Хоч питання класифікації жанрів, що розглядається в різних аспектах, у науці вирішене, виділення текстових форм гумористичного дискурсу є досить спірним через нечітке окреслення їх меж. Характеристиками малих текстових форм є сконцентрованість, компактність, висока мобільність сюжетних структур, здатність оперативно відгукнутися на різні події.

Малі літературно-художні форми комічної спрямованості, наприклад, анекдот, епіграма, афоризм, байка та інші, не раз ставали об'єктом дослідження в рамках лінгвостилістики та лінгвістики іншомовних текстів [3 - 8], проте, на наш погляд, питання когнітивно-дискурсивної природи текстів українського гумористичного дискурсу досліджено не в повній мірі.

Сучасна лінгвістика розглядає текст як результат дискурсивної, тобто соціально орієнтованої та соціально зумовленої комунікативної діяльності [9, с. 516]. Подібною багатогранністю вирізняється й комічне як явище соціальне, лінгвістичне, комунікативне, психологічне, культурологічне, когнітивне і т. п. [10, с. 138]. Розуміння того, що стильову своєрідність тексту зумовлює насамперед комунікативне середовище, а гумор має когнітивну природу, виводить лінгвостилістичні дослідження комічних текстів на новий, міждисциплінарний рівень і робить їх одним із найбільш ефективних засобів пізнання процесів як лінгвальної, так і позалінгвальної діяльності людини.

Для початку скористаємося визначенням малих текстових форм, наданим К. С. Ломоносовою: «Міні-тексти – це зафіксовані на письмі продукти мовленнєвої діяльності, що характеризуються інформаційною насиченістю, лаконізмом, комунікативною завершеністю, компресією та виразністю мовних засобів» [11, с. 1].

Тексти малої форми характеризуються контекстуальністю, змістовою, комунікативною і структурною цілісністю, тематичною визначеністю, завершеністю, семантичною самодостатністю, модальністю і особливою прагматичною функціональністю. Однак вони не відповідають універсальному набору критеріїв тексту як таких. В них чітко виражені початок і кінець, прослідковуються текстові категорії, що «відображають найсуттєвіші закономірності тексту в процесі його творення... та репрезентації...» [12, с. 18], за обсягом вони можуть бути мінімально – від одного речення, максимально – до сторінки друкованого тексту. Однак у них слабо виражені структурно-композиційна і образна когезія (на відміну від стилістичної і ритмічної зв'язності), членування тексту, структурність, інтертекстуальність, лінійність та деякі інші текстові категорії.

Семантична структура малоформатних текстів ґрунтується на мінімумі інформації, тобто на такому її об'ємі, якого буде достатньо для забезпечення їх інформативності. У зв'язку з обмеженням кількості інформації виникає необхідність ретельного добору таких мовних засобів (також мінімально, але доречно використаних), які сприятимуть стислості викладу і одночасно забезпечуватимуть цілісність, зв'язність, завершеність і модальність малих текстових форм.

Що стосується інформативності міні-текстів, особливої ваги слід надавати підтекстовій інформації, яка забезпечується додатково маркованими мовними засобами, як-от: порушенням стандартного функціонування мовних засобів, що спричиняє руйнацію певних текстових структур; вживанням окремих одиниць тексту в нестандартних позиціях; використанням мовних засобів без видимих порушень вербальних норм, але з певною комунікативною переобтяженістю тощо [12, с. 88].

Оскільки в обмеженому текстовому просторі реалізуються різноманітні способи передачі інформації, найбільш вагомим при вивченні міні-текстів в гумористичному дискурсі є опис мовних засобів і їх основних функцій, які в залежності від комунікативної ситуації використовуються автором для досягнення поставленої мети – донести комічну ситуацію до читача/слухача, здійснити вплив на його психоемоційну сферу.

Щодо комунікативного концепту, то він є відношенням мотиву до комунікативної мети і відповідає на питання: для чого? Малі гумористичні текстові форми характеризуються мінімальною довжиною фраз, асоціативною домисленістю, діалогізованим мовленням, екстрагуючими цікавими заголовками, стилістично забарвленою лексикою, конструкціями експресивного синтаксису тощо. При цьому варто зазначити, що в межах малих текстових форм чітко прослідковуються

соціокультурні, ментальні стереотипи, відкрите ставлення автора до інформаційного наповнення з метою комунікативного впливу на адресата.

Принцип побудови малих текстових форм гумористичного дискурсу гнучкий, вони творяться за вільними моделями. Однак важливе значення надається заголовкам, які є не тільки елементом створення цілісності тексту, але й головним передавачем комунікативної мети. «Заголовок містить у собі високий ступінь завантаженості порівняно із факультативними вербальними елементами (наприклад, з епіграфом). Це зумовлено високою інформативністю заголовка, його початковою позицією, експресивністю. Заголовок установлює зв'язок з текстом, концентрує увагу адресата на інформаційному ядрі повідомлення, а також створює емоційне тло сприйняття» [13, с. 60]. Від адресата вимагається оцінка комунікативного змісту й безпосередня миттєва реакція на повідомлення (сміх), що міститься в малих текстових формах гумористичного характеру. А влучний заголовок тексту малого формату нерідко сприяє налаштуванню читача/слухача на сміхове сприйняття.

Оскільки в міні-текстах фактурна, підтекстова і концептуальна інформації тісно переплітаються, практично зливаються, вони є найбільш складними для розуміння. На основі прагмалінгвістичного підходу до аналізу гумористичних текстів можна констатувати, що сприйняття механізму окремої сміхової реакції передбачає проєкцію на виявлення культурно-психологічних характеристик гумористичного спілкування, оскільки здатність сприймати жарт на якусь дотепну гумористичну репліку співвідноситься не лише з особистісними характеристиками конкретної людини, а також із певними стереотипами поведінки, притаманної тій чи іншій культурі.

В основі малих текстових форм гумористичного дискурсу лежить гіперболізована, умовна реальність, яка створюється на короткий час, має національний характер, несподіваний кінець і характеризується зняттям напруги від очікування, що виявляється у сміховій реакції. При цьому в них спостерігається порушення мовних, мовленнєвих, текстово-дискурсивних, логіко-поняттєвих, онтологічних норм, що приводить до інконгруентності, яка є джерелом комічної тональності [14, с. 43-44].

На відхиленні від норми у міні-текстах ґрунтується емоційність, експресія, що впливає на адресата. «Саме тексти, ... спрямовані на вплив, тобто на те, щоб викликати в слухача або читача емоційно-оціночні реакції, відіграють роль творчої лабораторії, де розглядається потенціал мовних одиниць, випробовуються нові форми, відтінки значень, виникають нові несподівані конотації, де, таким чином, ламаються старі норми і на їх уламках народжуються нові» [15, с. 16].

Однією з найпоширеніших рис малих гумористичних текстів є діалогічність, яка сприяє встановленню тісного контакту між комунікантами і посилює комічний ефект, оскільки спонукає співрозмовників до пошуків можливих спрогнозованих мовленнєвих дій і реакцій на комічні ситуації. Такий сценарій передбачає знання відповідних жанрових правил, оскільки при побудові мовленнєвого жанру необхідно врахувати, що адресант виступає носієм певного статусу і комічної ролі, формує правила комічної гри, а реакція адресата спричиняється спільністю жанрових стереотипів поведінки, що підтверджує соціокультурний аспект комунікативних взаємодій.

Український гумористичний дискурс вирізняється жанровою варіативністю. У визначенні поняття «жанр» немає єдності в поглядах, оскільки немає єдиних критеріїв для їх виділення, розподілу мовленнєвих і комунікативних жанрів, їх ієрархізації. Жанри класифікуються і досліджуються в різних аспектах – дискурсивному, стилістичному, культурологічному, риторичному, соціопрагматичному, загальнолінгвістичному та ін.

Відомий російський лінгвіст І.Р. Гальперін відзначав, що жанр твору визначає спрямованість концептуальної інформації [16, с. 66]. Жанр є вербальним оформленням типової ситуації взаємодії людей, сукупністю текстових творів, що

мають схожі композиційні форми, об'єднані єдиною метою і до певної міри однакові чи близькі тематично, та реалізуються в типовій комунікативній ситуації [17, с. 217]. А.М. Морозова класифікувала розгалужену систему жанрів гумористичного дискурсу за формою презентації (усні і писемні) та за послідовністю створення (первинні і вторинні). До первинних жанрів дослідниця відносить анекдот, жартівливий афоризм, епіграму, гумористичну (сатиричну) розповідь, фейлетон і лімерик, тоді як пародію, велеризм, пустомовку, частушку і дитячі жартівливі віршики-страшилки класифікує як вторинні жанри [18, с. 7-8].

У нашому дослідженні мова йде про жанри дискурсу, які ми визначаємо як відносно стійкі в тематичному, композиційному і стилістичному планах висловлювання. Жанрово-стилістичні категорії дискурсу дозволяють віднести текст до певної сфери спілкування на підставі усталених ментальних особливостей комунікативної поведінки [19, с. 159; 20, с. 202].

Жанрова різноманітність гумористичних творів малих текстових форм на сьогодні зумовлена цілеспрямованою діяльністю мовця у відповідь на зовнішні стимули, які наділяють тексти конкретними мовними властивостями і функціями в залежності від прагматичних цілей комічної комунікативної ситуації. В основі гумористичного мовленнєвого жанру лежить емотивно-змістова складова, яка є ядром комічної моделі тексту. Будь-який жанр гумористичного дискурсу має на меті створити ситуацію неофіційного спілкування, яка призначена для адекватного сприйняття емоційного змісту повідомлення з урахуванням не тільки системи мови, але й мовної особистості, яка його інтерпретує.

Комічне представлене у багаточисельних малих текстових жанрах (сатирична замітка, гумореска, байка, епіграма, усмішка, діалог, афоризм, анекдот, пародія, гумористичний вірш, репліка, фейлетон, памфлет, сатиричний репортаж, фразороздум, скріншот-прикол, бурлеск, травестія та ін.), кожен з яких має свою специфіку. Серед комічних жанрів, крім універсальних, що існують у різних культурах, є також і національно-специфічні. Серед них можна виділити такі українські ментально-марковані жанри, як усмішка, гумореска, байка, гумористичний міні-вірш, перчинка та ін.

На нашу думку, поняття мовленнєвого жанру і національної культури між собою взаємокорелюються: за кожним жанром стоїть своя система культурних цінностей, що визначає його цілі і призначення, тоді як самі жанри являють собою цінність для комунікації в цілому. Іншими словами, мовленнєві жанри допомагають осмислити культуру певного суспільства.

Повертаючись до сміхового типу спілкування, необхідно зазначити, що гумористичний дискурс особливо спрямований на вираження ментальних рис, що реалізується в певному наборі ідеальних текстів малих форм. Їм, на наш погляд, притаманні основні ознаки гумористичного дискурсу, які визначав у своїх дослідженнях В.І. Карасик, а саме: комунікативний намір учасників відійти від серйозної розмови; намагання скоротити дистанцію і критично переосмислити у м'якій формі актуальні концепти; наявність певних моделей сміхової поведінки, що прийняті в даній лінгвокультурі [20, с. 296].

Оскільки гумористичний дискурс визначаємо як текст, занурений у ситуацію міжособистісного, публічного чи масового спілкування, що характеризується гумористичною, сатиричною, іронічною чи саркастичною тональністю, враховуючи зазначені вище ознаки гумористичного дискурсу, слід відмітити, що в текстах малих форм присутні деякі з них, але в ряді випадків змінюються такі параметри, як інтенція комунікантів і засоби досягнення комунікативної мети. Комічні тексти у більшості випадків ємні і короткі, інакше сила комічного ефекту може бути ослаблена. В.Я. Пропп вважає однією з норм художнього плану вимогу бути стислим і застерігає від помилок, які роблять автори гумору: «Довго утримувати глядача у стані сміху неможливо. Гаму почуттів, які виникають у глядача, необхідно

урізноманітнювати... Довго можна тримати глядача у стані усмішки, але не сміху» [21, с. 162].

Виділення гумористичних текстів малих форм спричинене природою комічного, гумористичною тональністю, яка генерується з урахуванням специфіки усіх гумористичних жанрів, обумовлюється лінгвістичними, культурологічними, соціальними факторами і знаходить своє виявлення в різних типах реалізації на основі комунікативної ситуації. Крім того, ці тексти сприяють досягненню гедоністичного самопочуття – відчуття крайнього задоволення і насолоди [22, с. 246].

Аналіз гумористичного дискурсу, його категорій, функцій, типів і жанрів із позиції функціонально-комунікативного підходу до мовних явищ дозволяє зробити такі **висновки**:

1. Актуальність малих текстових форм гумористичного дискурсу спричинена особливостями розвитку сучасної епохи та мовно-національною специфікою комічного. Вони набули популярності завдяки тому, що є більш гнучкою і одночасно менш складною в сюжетному плані формою тексту порівняно з великими текстовими формами.

2. Малі текстові форми гумористичного дискурсу являють собою своєрідну комунікативну гру, яка визначається ситуацією спілкування, намірами автора, реакцією читача/слухача і знаходить втілення на мовно-семантичному рівні.

3. Ціннісні національні концепти лежать в основі створення комічного і трансформуються через специфічні текстові форми і мовленнєві жанри.

4. Незважаючи на те, що міні-тексти не відповідають універсальному набору критеріїв тексту, вони виконують інформативну, комунікативно-прагматичну та соціально-регуляторну функції завдяки ретельно підібраним мовним засобам, що забезпечують цілісність, зв'язність, завершеність і модальність малих текстових форм.

5. Міні-тексти гумористичного характеру творяться за вільними моделями, що сприяє досягненню основної їх мети – моделюванню сміхової реакції на комічну ситуацію.

6. Універсальними жанроутворюючими ознаками міні-текстів гумористичного дискурсу є комунікативна мета (досягнення сміхового ефекту), актуальність, злободенність, різноманітність тимчасових і ситуативних контекстів, об'єм (малі текстові форми переважають), наявність назви в більшості випадків, тонка диференціація комічної тональності, використання специфічних українських мовних засобів, спрямованих на досягнення комічного ефекту.

МАЛЫЕ ТЕКСТОВЫЕ ФОРМЫ ЮМОРИСТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА

Н. Н. Прокопенко

Сумский государственный университет,
2, ул. Римского-Корсакова, г. Сумы, 40007, Украина
E-mail: prokopenko3377@gmail.com

Статья посвящена малым текстовым формам юмористического дискурса. На фоне рассмотрения текстов малого объема (О.И. Климкина), афоризмов (И.К. Кобякова), мини-текстов печатных и Интернет-ресурсов (К.С. Ломоносова), пословиц (О.В. Соболева), малой украинской прозы (Е.А. Федосий), загадок (С.А. Швачко) делается попытка впервые определить типологические, жанровые, лингвостилистические особенности малых текстов, вызванных природой комического.

Юмор, который по своей природе связан с национальными нравами, психологией народа и ментальными чертами, обычно реализуется в специфических, коротких текстовых формах, что дает возможность в компрессионном виде с помощью определенных лингвостилистических средств создать колоритный дискурс, который рассчитан на смеховую реакцию.

Изучение общих понятий, таких как: экспрессия, эмоциональность, оценочность и др. коннотативные составляющие – дает возможность в дальнейшем определять различные проявления юмористического дискурса как текста с соответствующим намерением вызывать у адресата определенную реакцию.

Как и любой речевой акт, которым предусмотрена интенция автора, юмористический дискурс является единицей социолингвистической, интерактивной, поэтому организация такого дискурса

требує чіткої аранжировки з використанням таких мовних засобів, яких буде достатньо для текстів юмористичної направленості.

Ключові слова: юмористичний дискурс, жанр, комічне, контекст, міні-текст, текст.

THE SMALL TEXT FORMS OF HUMORISTIC DISCOURSE

N. Prokopenko

Sumy State University,

2, Rymskogo-Korsakova St., Sumy, 40007, Ukraine

E-mail: prokopenko3377@gmail.com

The article is devoted to the small text forms of humoristic discourse. On the background of small volume text's view (O.I. Klimkina), aphorisms (I.K. Kobyakova), mini-texts of printing and Internet-sources (K.S. Lomonosova), proverbs (O.V. Soboleva), small Ukrainian prose (O.O. Fedosiy), riddles (S.O. Shvachko) it is making an attempt to determine, for the first time, typological, genre, linguostylistic features of small texts which are caused by comic's nature.

Humor, which is connect with national temper, psychology of the people and mental features by nature, usually realizes in specific short text forms that gives an opportunity in compressed aspect with a help of some linguistic-stylistic remedies, create a picturesque discourse, designed for humorous response.

Learning of common concepts, such as expression, emotionality, evaluation and others connotative components gives an opportunity in further to determine different displays of humoristic discourse as a text with appropriate intension to provoke the recipient for some reaction.

As any speech act, which provide the intension of author, humoristic discourse is a sociolinguistic, interactive unit, so for organization of such a text we need clear arrangement using those speech features, which are sufficient to texts of humoristic direction.

Keywords: humoristic discourse, genre, comic, context, mini-text, text.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Смех в древней Руси / Д. С. Лихачев, А. М. Панченко, Н. В. Поньрко. – Ленинград : Наука, 1984. – 295с.
2. Білецький Ф. Українська сатира кінця XIX – початку XX ст. / Ф. Білецький. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетровського держ. ун-ту, 1973. – С.72-78.
3. Гонтар М. О. Структурно-композиційні та лінгвістичні особливості тексту німецького літературного анекдота : автореф. дисс. канд. філол. наук / М. О. Гонтар. – Львів : ЛДУ ім. І. Франка, 1995. – 18 с.
4. Кузнєцова Л. Тип тексту в дискурсі (на матеріалі англословного анекдота) / Л. Кузнєцова // Дискурс іноземномовної комунікації. – Львів : Видавництво Львівського національного університету ім. Івана Франка, 2001. – С. 221-228.
5. Манякіна Т. И. Языково-стилистическая характеристика жанра афоризмов (на материале немецкого языка) : дисс. ... канд. филол. наук / Т. И. Манякіна. – Днепропетровск, 1980. - 230 с.
6. Перлина Ю. Г. Композиционно-стилистическая структура эпиграммы как типа текста (на материале немецких эпиграмм 17-20 вв.) : дисс. канд. филол. наук / Ю. Г. Перлина. – Днепропетровск, 1995. – 251 с.
7. Піхтовнікова Л. С. Синергія стилю байки : Німецька віршована байка 13–20 ст. / Л. С. Піхтовнікова. – Харків : Бізнес Інформ, 1999. – 220 с.
8. Косинова Л. В. Китайский комический дискурс (на примере жанров «сяншэн», «куайбань», «анекдот») : дисс. канд. филол. наук / Л. В. Косинова. – Волгоград, 2014. – 198 с.
9. Кубрякова Е. С. Язык и знание : На пути получения знаний о языке : Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е. С. Кубрякова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
10. Леонтович О. А. Механизмы формирования комического в межкультурной коммуникации / О. А. Леонтович // Аксиологическая лингвистика: игровое и комическое в общении : сб. науч. тр. / ред. В. И. Карасика, Г. Г. Слышкина. – Волгоград : Перемена, 2003. – С. 138–146.
11. Ломоносова К. С. Функціонально-комунікаційна система малих текстових форм у мас-медіа : структура і типологія (на матеріалі пресових та інтернет-видань) : автореферат / К. С. Ломоносова. – К., 2016. – 20 с.
12. Серажим К. С. Текстознавство : підручник. / К. С. Серажим. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 527 с.
13. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / І. М. Кочан. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
14. Самохіна В. О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США : монографія. – Вид. 2-е, перер. і доп. / В. О. Самохіна. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. – 360с.
15. Тер-Минасова С. Г. К вопросу о норме в языке и культуре. / С. Г. Тер-Минасова // Тверской лингвистический меридиан : сб. науч. статей. – Тверь : Тверской гос. ун-т, 2007. – Вып.7. – С. 8-16.
16. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Изд. 5-е, стереотипное. / И. Р. Гальперин. – М. : КомКнига, 2007. – 144 с.
17. Морозова А. М. Жанровая специфика юмористического дискурса / А. М. Морозова // Вестник Ленинградского гос. университета им. А.С. Пушкина. Сер. Филол. науки. – 2013. – № 1, Т. 1. – С. 216-222.

18. Морозова А. М. Дискурсивная специфика реализации юмористической тональности : автореф. дис. канд. филол. наук / А. М. Морозова – Волгоград, 2013. – 21 с.
19. Бахтин М. М. Собрание сочинений / М. М. Бахтин. – М. : Рус. словари, 1996. – Т.5. – 730 с.
20. Карасик В. И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
21. Пропп В. Я. Проблемы комизма и смеха / В. Я. Пропп. – М. : Искусство, 1976. – 183 с.
22. Словник іншомовних слів : 23000 слів та термінологічних сполучень / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.

LIST OF REFERENCES

1. Laughter in Ancient Rus / D. S. Lihachev, A. M. Panchenko, N. V. Ponyirko. – Leningrad : Nauka, 1984. – 295 p.
2. Biletskiy F. Ukrainian satire of the late XIX - early XX century. / F. Biletskiy. – Dnipropetrovsk : Publishing of Dnipropetrovsk State University, 1973. – P. 72-78.
3. Gontar M. O. Structural and compositional and linguistic features of the text of the German literary anecdote : author's abstract of Ph.D. in Philology / M. O. Gontar. – Lviv: I. Franko Lviv National University, 1995. – 18 p.
4. Kuznetsova L. Type text in the discourse (based on the english anecdote) / L. Kuznetsova // Diskurs Inozemnomovnoyi komunikatsiyi. – Lviv : Publishing of I. Franko Lviv National University, 2001. – P. 221-228.
5. Manyakina T. I. Linguistic- stylistic characteristics of aphorisms genre (in the German language) : Dissertation Abstract. by Candidate of Philology Science / T. I. Manyakina. – Dnepropetrovsk, 1980. – 230 p.
6. Perlina Yu. G. Compositional and stylistic structure of epigrams as the type of the text (on a material of German epigrams 17-20 cc.) : author's abstract of Ph.D. in Philology / Yu. G. Perlina. – Dnepropetrovsk, 1995. – 251 p.
7. Pihtovnikova L. S. Synergy style fable: German poetic fable 13 – 20 cc. / L. S. Pihtovnikova. – Kh. : Biznes Inform, 1999. – 220 p.
8. Kosinova L. V. Chinese comic discourse (on the example of the genre of "Putuoshan Xiangsheng", "kuayban", "anecdote") : author's abstract of Ph.D. in Philology / L. V. Kosinova. – Volgograd, 2014. – 198 p.
9. Kubryakova E.S. Language and Knowledge : On the way of learning the language : Parts of speech with a cognitive point of view. The role of language in the knowledge of the world / E.S. Kubryakova. – М. : Yazyki slavyanskoy kulturyi, 2004. – 560 p.
10. Leontovich O. A. Mechanisms of comic in intercultural communication / O. A. Leontovich // Aksiologicalicheskaya lingvistika: igrovoe i komicheskoe v obschenii : Sb. nauch. tr. / Pod red. V.I. Karasika, G.G. Slyshkina. – Volgograd : Peremena, 2003. – P. 138 – 146.
11. Lomonosova K. S. Functional communication system small text forms in the media: the structure and typology (based on press and Internet publications): Abstract / K. S. Lomonosova. – К., 2016. – 20 p.
12. Serazhim K. S. Text Science: a textbook / K. S. Serazhim. – К. : Vidavnicho-poligrafichnyi tsentr «Kiyivskiy universitet», 2008. – 527 p.
13. Kochan I. M. Linguistic analysis of the text: Teach. guidances. - 2nd ed., Revised. and add / I. M. Kochan. – К. : Znannya, 2008. — 423 p.
14. Samohina V. O. The joke in modern communicative space of Great Britain and the United States: monograph. – 2nd ed., Revised. and add / V. O. Samohina. – Kh. : V. N. Karazin Kharkiv National University, 2012. – 360 p.
15. Ter-Minasova S. G. On the question of the norm in language and culture / S. G. Ter-Minasova // Tverskoy lingvisticheskiy meridian : sb. nauch. statey. – Tver : Tver State University Press, 2007. – Ed.7. – P.8-16.
16. Galperin I. R. Text as an object of linguistic research. 5th Ed., stereotypical / I. R. Galperin. – М. : KomKniga, 2007. – 144 p.
17. Morozova A. M. Genre specificity humorous discourse / A. M. Morozova // Vestnik Leningradskogo gos. universiteta im. A. S. Pushkina. Ser. Filol. nauki. – 2013. - № 1. – Vol. 1. – P. 216-222.
18. Morozova A. M. Discourse specifics of implementing a humorous tone: Author abstract cand. Philology Science / A. M. Morozova. – Volgograd, 2013. – 21 p.
19. Bahtin M. M. Collection of Works / M. M. Bahtin. – М. : Rus. slovari, 1996. – V. 5. – 730 p.
20. Karasik V. I. Linguistic Circle: Personality, concepts, discourse / V. I. Karasik. – Volgograd : Peremena, 2002. – 477 p.
21. Propp V. Ya. The problems of comedy and laughter / V. Ya. Propp. – М. : Iskustvo, 1976. – 183 p.
22. The dictionary of foreign words: 23000 words and combinations of terms / Create by L. O. Pustovit and others. – К. : Dovira, 2000. – 1018 p.

Надійшла до редакції 9 лютого 2016 р.